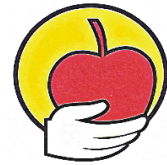

OSNOVNA ŠOLA LESKOVEC PRI KRŠKEM

8273 Leskovec pri Krškem, Pionirska 4, tel.: 07 490 40 60, tel./fax: 07 490 40 63

Vzgojni načrt

Šolsko leto 2024/25

Leskovec pri Krškem, september 2024

Kazalo

1	Uvod.....	2
2	Vizija OŠ Leskovec pri Krškem	3
3	Vrednote, na katerih temelji vzgojno delovanje naše šole.....	3
4	Podatki za oblikovanje vzgojnega načrta	3
5	Evalvacija vzgojnega načrta za šolsko leto 2023/24	3
6	PREDNOSTNA NALOGA V ŠOLSKEM LETU 2023/24.....	7
7	Prioritete v šolskem letu 2024/25	11
7.1	Soustvarjanje vključujoče šolske klime	11
8	Načela, po katerih bomo vzgojno delovali	12
8.1	Načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja	12
8.2	Načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev	12
8.3	Načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja	13
8.4	Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev	13
8.5	Načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil	14
8.6	Načelo spodbujanja samonadzora in samodiscipline	14
8.7	Načela strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti	14
8.8	Načelo osebnega zgleda	15
9	Vzgojne dejavnosti	15
9.1	Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti	15
9.2	Pohvale učencem	16
9.3	Vrste vzgojnih ukrepov	17
9.4	Protokol ob zaznavi med vrstniškega nasilja	18
10	Svetovanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov in sporov.....	20
10.1	Svetovanje	20
10.2	Restitucija in mediacija.....	21
10.3	Mediacija – postopek izvajanja na šoli	22
11	Kako bomo spremljali izvajanje vzgojnega načrta	23
12	Sprejem vzgojnega načrta	23

1 Uvod

Na podlagi Zakona o osnovni šoli (Ur. L. 102/07, 2.člen) so cilji osnovnošolskega izobraževanja:

- zagotavljanje splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu,
- vzpodbujanje skladnega, spoznavnega, čustvenega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika,
- razvijanje pismenosti ter sposobnosti za razumevanje, sporočanje in izražanje v slovenskem jeziku, na območjih, ki so opredeljena kot narodnostno mešana, pa tudi v italijanskem oziroma madžarskem jeziku,
- vzpodbujanje zavesti o integriteti posameznika,
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti in vedenja o zgodovini Slovenije in njeni kulturi,
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije,
- vzgajanje za medsebojno strpnost, spoštovanje drugačnosti in sodelovanje z drugimi, spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin in s tem razvijanje sposobnosti za življenje v demokratični družbi,
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja in pridobivanje znanj za nadaljevanje šolanja,
- pridobivanje splošnih in uporabnih znanj, ki omogočajo samostojno, učinkovito in ustvarjalno soočanje z družbenim in naravnim okoljem in razvijanje kritične moči razsojanja,
- razvijanje in ohranjanje lastne kulturne tradicije,
- seznanjanje z drugimi kulturami in učenje tujih jezikov,
- omogočanje osebostnega razvoja učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvoja,
- razvijanje nadarjenosti in usposabljanje za doživljanje umetniških del in za umetniško izražanje in
- oblikovanje in spodbujanje zdravega načina življenja in odgovornega odnosa do naravnega okolja.

2 Vizija OŠ Leskovec pri Krškem

Naša vizija je postati šola, kjer gradimo demokratične medosebne odnose in razvijamo strpnost do drugačnih. V sodobno opremljeni in urejeni šoli, ki se povezuje z okoljem, želimo s poudarkom na raziskovalnem pristopu, upoštevajoč potrebe posameznika, razvijati kritično mišljenje in tako učence opremiti s kvalitetnim znanjem in spretnostmi za nadaljnje izobraževanje in za življenje.

3 Vrednote, na katerih temelji vzgojno delovanje naše šole

Iz ciljev osnovne šole in vizije šole izhajajo naslednje vrednote:

- **Urejenost** – urejenost šole in šolske okolice in skrb za vsakega posameznika, da pripomore k uresničevanju te vrednote
- **Demokratični odnosi** – ta vrednota zajema poleg vključevanja učencev, staršev in vseh zaposlenih v mehanizme odločanja tudi spoštljive odnose in konstruktivno reševanje konfliktov
- **Strpnost** – sprejemanje drugačnosti
- **Individualizacija** – skrb za vsakega posameznika in prilagajanje nalog razvojni stopnji posameznika
- **Kvalitetno znanje** – aktivno znanje, raziskovalni pristop
- **Spretnost kritičnega mišljenja**
- **Spretnosti za nadaljnje izobraževanje in vseživljenjsko učenje**
- **Spretnosti za življenje** – socialne veščine
- **Sodelovanje z okoljem**

4 Podatki za oblikovanje vzgojnega načrta

Izhodišče za oblikovanje vzgojnega načrta za leto 2024/25 je vizija šole, načela vzgojnega delovanja in evalvacija vzgojnega načrta za šolsko leto 2023/24, ki je navedena v nadaljevanju.

5 Evalvacija vzgojnega načrta za šolsko leto 2023/24

Vodja tima za Vzgojni načrt: Darja Pleterski

V šolskem letu 2023/24 smo dejavnosti, načrtovane v Vzgojnem načrtu šole, uspešno realizirali v skladu z dogovori. Naša prizadevanja so bila usmerjena v približevanje vodilnih vrednot učencem skozi razprave na razrednih urah, individualne razgovore z

razredniki ali svetovalnimi delavci ter druge oblike dela. Strokovni delavci šole so na različne načine spodbujali razvoj učenčeve odgovornosti.

Spodbujanje odgovornosti

- Skrb za urejenost šolskih pripomočkov.
- Priprava na pouk, prinašanje pripomočkov, domačih nalog, učil in športne opreme.
- Obveščanje staršev o učenčevi neodgovornosti (nesodelovanje pri pouku, razpršena koncentracija).
- Učenci so dolžni nadoknaditi manjkajočo snov v primeru odsotnosti.
- Vestno opravljanje dolžnosti reditelja.
- Urejanje in pospravljanje učilnice po malici in pouku.
- Skrb za šolsko lastnino (preprečevanje pisanja po mizah, stenah v garderobi itd.).
- Pravila šolskega reda (V sklopu pouka, razrednih in govorilnih ur smo večkrat obravnavali pravila šolskega reda.)

Z izvajanjem vzgojnega načrta smo izpeljali več proaktivnih dejavnosti, med katerimi so bile:

- izvedba dneva dejavnosti o varni rabi interneta
- NEON/CAP program
- proaktivno delovanje v sklopu razrednih ur (opremljanje otrok z načini reagiranja v situacijah nasilja, žaljenja, nagovarjanja k neprimernemu vedenju)
- javna pohvala učencev za uspešno delo
- pogostejši kontakti s starši.

Pohvale in nagrade

Učenci so bili za uspešno in prizadevno delo v šoli nagrajeni s pohvalami in priznanji. Ustne pohvale so bile podeljene sproti, kadar so se učenci izkazali s prizadevnostjo pri enkratnih ali kratkotrajnih aktivnostih.

1. Zlata priznanja

- 2 x na državnem tekmovanju iz logične pošasti
- 1 x na državnem tekmovanju iz matematike
- 1 x na državnem tekmovanju iz fizike
- 2 x na državnem tekmovanju iz logike
- 1x Kaj veš o prometu
- 1x zlato Cankarjevo priznanje

2. Srebrna priznanja

- 1 x na državnem nivoju „Mednarodni dan strpnosti“ (1. r)
- 1 x na državnem tekmovanju iz logike
- 2 x državno tekmovanje iz razvedrilne matematike
- 1 x na državnem tekmovanju iz kemije
- 3 x na državnem tekmovanju iz matematike

- 2 x na državnem tekmovanju iz zgodovine
- 1 x na državnem tekmovanju iz logične pošasti
- 2 x Kaj veš o prometu

3. Bronasta priznanja

- 2 x Cankarjevo priznanje
- 6 x na šolskem tekmovanju iz angleščine
- 2 x na regijskem tekmovanju iz fizike
- 1 x na šolskem tekmovanju iz kemije
- 59 x na šolskem tekmovanju matematični kenguru
- 18 x logična pošast
- 4 x tekmovanje iz logike
- 10 x iz razvedrilne matematike
- 1 x bober
- 1 x Cankarjevo tekmovanje
- 3 x slovenščina ima dolg jezik
- 2 x proteusovo priznanje iz znanja biologije
- 2 x bronasto proteusovo priznanje tekmovanju iz znanja biologije
- 4 x priznanje za dosežek na šolskem tekmovanju v znanju geografije
- 1 x priznanje za uspeh na šolskem tekmovanju iz astronomije
- 1 x priznanje za dosežen uspeh na tekmovanju v znanju iz sladkorne bolezni
- 1 x priznanje za uspeh na šolskem tekmovanju iz astronomije
- 1 x iz znanja zgodovine

4. Razno

- 62 x zlato priznanje na angleškem bralnem tekmovanju Epi Reading Badge
- 57 x srebrno priznanje na angleškem bralnem tekmovanju Epi Reading Badge
- 7 x bronasto priznanje na angleškem bralnem tekmovanju Epi Reading Badge
- 1 x državno priznanje za sodelovanje - logična pošast
- 1 x tretje mesto na natečaju Strpnost je kul! (edukativna igra Dinozaver Tiko in veliki zob)
- 1 x diamantni kenguru za osvojeno priznanje na tekmovanju mednarodni matematični kenguru v vseh letih osnovnošolskega izobraževanja
- 6 x priznanje za sodelovanje na XVIII. regijskem preverjanju znanja prve pomoči
- 6 x priznanje za sodelovanje na XVIII. državnem preverjanju znanja prve pomoči
- 2 x 2. mesto na GLOBE igrah

Vzgojne dejavnosti

Največji poudarek smo dali vzgojnim dejavnostim v šoli. Učitelji in razredniki so ob pojavu skupinskih ali individualnih problemov usmerjali učence in jim svetovali. Šolska svetovalna služba je nudila pomoč učencem in staršem pri osebnih težavah, vzgojnih problemih, družinskih odnosih in odločanju o nadaljnji poklicni poti. Šola je s starši sodelovala na roditeljskih sestankih, govornih urah in neformalnih druženjih.

Vzgojni ukrepi

Vzgojni ukrepi so bili uporabljeni, kadar učenec, ki je storil kršitev šolskih pravil, ni bil pripravljen sodelovati pri reševanju problema in so bile predhodno izvedene vse druge vzgojne dejavnosti. Najpogostejše kršitve so bile:

- neupoštevanje pravil šolskega in hišnega reda
- neupoštevanje učiteljevih navodil in nespoštljivo vedenje do učitelja
- nepripravljenost za delo (brez učnih pripomočkov)
- fizično in verbalno nasilje
- uporaba telefonov
- glasnost in nemir med odmori
- uporaba nedovoljenih substanc

Kršitve vzgojnega načrta (najpogostejše kršitve):

- neprimerno vedenje in kršitev šolskih pravil
- neprimerno obnašanje do zaposlenih in sošolcev
- posedovanje elektronskih cigaret
- neprimerno ravnanje s hrano pri malici
- uničevanje šolske lastnine
- raba petard na šolskem prostoru
- Neprimerno vedenje na prireditvah in do učiteljev
- zažiganje papirja v razredu
- kraja lastnine sošolcev
- uživanje alkohola
- pisanje po steni garderobe
- namigovanje na spolnost mlajšemu učencu
- zmerjanje in žaljenje učencev na avtobusni postaji
- ogrožanje varnosti
- neopravičeno izostajanje od pouka
- grožnje

Sodelovanje s starši

Še vedno se soočamo z izzivi pri sodelovanju z družinskim okoljem, zlasti pri otrocih Romih. Sodelovanje staršev s šolo je pogosto nezadostno. Zavedamo se, da je sodelovanje s starši ključno za optimalen razvoj otrok, saj je pomembno, da so vrednote, ki jih podajamo v šoli, usklajene z vrednotami domačega okolja. To lahko dosežemo le z dobrim sodelovanjem in medsebojnimi dogovori.

6 PREDNOSTNA NALOGA V ŠOLSLEM LETU 2023/24

6.1 SOUSTVARJANJE VKLJUČUJOČE ŠOLSKE KLIME

Člani in članice tima: Daniela Stamatović, Nastja Jalovec, Daniela Janušić, Sonja Valenčič, Zina Džamastagić, Nataša Račić, Petra Zlatič, Dženi Rostohar, Vesna Perić, Patricija Vejnović, Blanka Mladkovič, Natalija Zalokar, Nataša Brodnik Kržan, Nejc Plankar, Mirjana Marinčič

Vodja tima: Amanda Srpčič

V letošnjem šolskem letu smo si zastavili prednostno nalogo, ki bi spodbujala pozitivno šolsko klimo, saj je le-ta pomembna za razvoj otrok in mladih. Vključuje norme, vrednote in pričakovanja, ki vplivajo na to, da se osebe v šolskem okolju počutijo družbeno, čustveno in fizično varno (Kranjc, 2019). Šolsko okolje je za mlade toliko bolj pomembno, saj v njem preživijo veliko časa. Otrokom in mladim predstavlja socialni kontekst, ki pomembno učinkuje na različne vidike njihovega psihosocialnega razvoja. Izkušnja uspešnosti in neuspešnosti v šolskem socialnem okolju pomembno sooblikuje predstave o sebi, svetu in drugih. Prav tako vpliva na vrednotenje sebe in okolice, učno motivacijo in učno vedenje ter uspešnost. Zato je še toliko bolj pomembno, da je šolsko okolje varen prostor, ki mlade spodbuja in jim omogoča rast ter razvoj njihovih potencialov (Šterman Ivančič, 2017). Aktivnosti smo načrtovali v smeri grajenja spoštljivega in podpornega odnosa med vsemi vpletenimi v šolski ustanovi, predvsem smo pa svoj fokus usmerili na občutke varnosti in pripadnosti ter povezanosti med učenci in učenkami, zaposlenimi ter starši.

Sledili smo spodaj zastavljenim ciljem:

- **GLOBALNI**

1. Krepitev občutka povezanosti, vključenosti, sprejetosti in skupinske podpore med šolskimi strokovnimi delavci in delavkami ter učenci in učenkami.
2. Grajenje pozitivnih in spoštljivih medosebnih odnosov med učenci in učenkami ter šolskimi strokovnimi delavkami in delavci.
3. Omogočanje aktivne udeležbe in prostora, namenjenega deljenju idej za soustvarjanje skupnosti s strani učencev in učenk, kot tudi s strani strokovnih delavcev in delavk.
4. Omogočanje večje vključenosti staršev v VI proces.

- **OPERATIVNI**

1. omogočiti mesečna intervizijska srečanja za strokovne delavce in delavke, kjer si bodo lahko nudili medsebojno podporo ob zaznanih težavah in v timu evalvirali svoje delo;

2. omogočiti mesečna srečanja za razredničarke in razrednike, kjer bomo sistematično načrtovali in iskali ideje za razredne ure ter raziskovali možne rešitve na zaznane razredne težave;
3. spodbuditi aktivno udeležbo učencev in učenk, vključenih v šolsko skupnost na informativnih konferencah, kjer bodo lahko predstavili svoje ideje za izboljšanje šolske klime;
4. organizirati dan odprtih vrat in sejem za starše ter jim na takšen način predstaviti potek pouka, delovanje šole in jim omogočiti, da tudi sami prispevajo delež h grajenju skupnosti;
5. organizirati povezovalne aktivnosti za učence in učenke (dan talentov, tutorstvo (prostovoljstvo), sodelovanje v projektu Mednarodni dan strpnosti, medgeneracijsko povezovanje, šolski ples, večerni kino, razredne projekte ter razredne ure in dneve dejavnosti usmeriti v grajenje ugodne razredne klime in povezovanja);
6. organizirati povezovalne aktivnosti, kjer skupaj sodelujejo učenke in učenci, kot tudi strokovni delavci in delavke (v smislu „teambuildinga“);
7. ustvariti spletno tržnico dobre prakse, kjer si lahko strokovni delavci in delavke delijo material oz. gradiva, ki so jim v pomoč pri delu;
8. ustvariti spletno tržnico idej za boljše učenje med učenkami in učenci, kjer si bodo lahko podelili gradiva, material in nasvete, ki so jim lahko v pomoč pri učenju;
9. organizirati dejavnosti, usmerjene v povezovanje s podružnično šolo v Velikem Podlogu;
10. ustvariti občutek skupnosti skozi prostor – izdelovanje izdelkov, ki jih nalepimo po skupnih prostorih, le-ti pa naslavlajo dobrodošlico in vključenost vseh otrok in strokovnih delavcev_delavk.

IZVEDENE AKTIVNOSTI

- **Intervizijska srečanja**

Intervizijska srečanja so potekala od meseca aprila. Vodila jih je Dženi Rostohar. Udeležile so se jih štiri strokovne delavke. Izvedla so se štiri srečanja, ki so se izkazala za koristna, saj so udeleženske odprle prostor za svoje izkušnje, skrbi in dileme, ki se pojavijo skozi prakso.

Izraženo je bilo, da je potrebno naslednje šolsko leto srečanja načrtovati z mesecem avgustom in določiti datume za celo šolsko leto.

- **Povezovalne aktivnosti za učenke in učence**

Novoletni in Gregorjev ples

Novoletni ples je potekal 21. 12. 2023, Gregorjev pa 14. 3. 2024. Ples je ključen, da z njim odpiramo prostor, kjer se otroci družijo in gradijo nova poznanstva in prijateljstva. Izkazal se je za dejavnost, ki jo je smiselno ohranjati, saj gre za povezovanje otrok, ne samo s sošolci in sošolkami, temveč tudi medgeneracijsko ter z zaposlenimi. Učenci in

učenke imajo tudi priložnost sebe pokazati v drugačni luči, kot so predstavljeni v razredu. Gre za druženje brez prisotnosti elektronskih naprav (predvsem telefonov), kar se je izkazalo za pozitivno.

Za naslednje šolsko leto predlagamo, da se organizacijo prepusti starejšim učencem in učenkam.

Na plesu so sodelovali tudi zaposleni, ki niso bili v timu prednostne naloge: Katarina Jordan, Karmen A. Poteko, Staša Šlogar Puntar, Milan Metelko, Gregor Germ, Helena Felbar Žabkar ter učitelji in učiteljice OPB.

Mednarodni dan strpnosti in projekt Eksena

Mednarodni dan strpnosti je potekal 16. 11. 2023. S strani Daniele Stamatović so bile učiteljem in učiteljicam od 1. do 9. razreda predstavljene in posredovane različne vsebine po navodilih društva Eksena, ki vsako leto poda navodila za izvedbo projekta.

Sodelovali smo na projektu »Strpnost je kul«, ki ga podpira Ministrstvo za pravosodje, v katerega so bili vključeni učenci in učenke 2. a razreda skupaj z učiteljico Natalijo Zalokar in Danielo Stamatović. S posnetkom dramske igre po pravljici Dinozaver Tiko in veliki zob so prejeli odlično tretje mesto.

Za naslednje šolsko leto je cilj, da bi se v projekt vključilo več učenk in učencev oz. razredov. Predlaga se, da se omenjeno vsebino predstavi na pedagoški konferenci ter da se sestavi razredne ure, ki bi se lahko izvedle na dotični dan.

Prostovoljstvo

V prostovoljstvo je bilo vključenih 23 učenk in učencev od 5. do 9. razreda. Koordinatorici sta bili Vesna Perić in Amanda Srpčič. Prostovoljno delo so učenke in učenci opravljali na štirih različnih lokacijah – Valvasorjeva knjižnica, Oddelek podaljšanega bivanja, Vrtec Leskovec in Dom za starejše občane Krško. S strani nanizanih institucij so bili sodelujoči pohvaljeni za vestno in odgovorno opravljeno delo. Izkazalo se je, da imajo učenci in učenke željo pomagati tako mlajši kot starejši populaciji. Opaža se, da takšno delo pripomore h grajenju boljše samopodobe, razvijanju empatije in pri poklicni orientaciji ter pridobivanju izkušenj za delo z ljudmi.

Tutorstvo

Tutorstvo je bilo izvedeno s strani treh nadarjenih učencev in učenk. Koordinatorica je bila Nastja Jalovec. Podobno kot pri prostovoljnem delu, se je tudi pri tutorstvu izkazalo, da so učenci in učenke imeli željo po pomoči sovrstnikom pri premagovanju učnih ovir. S strani učencev, ki so prejeli učno pomoč, se je izrazila tudi želja po višanju ocen, ne samo poprava le-teh.

Za naslednje šolsko leto se predlaga, da bi s tutorstvom začeli že v začetku meseca septembra. Cilj je, da bi se vključilo še več otrok, ki bi bili pripravljeni nuditi učno pomoč, in tistih, ki bi jo potrebovali.

- **Povezovanje podružnične in matične šole**

V sklopu povezovanja podružnične in matične šole se je izvedla dejavnost, kjer so učenci in učenke 6. in 7. razreda, ki so obiskovali podružnično šolo, predstavljali svoje izkušnje

in doživetja ob prihodu na matično šolo bodočim petošolcem, ki jih takšna izkušnja še čaka. Aktivnost je bila dobro sprejeta s strani učencev in učenk, prav tako se je zdela smiselna strokovnim delavkam, saj so na ta način učenci in učenki pridobili potrebne informacije in boljši vpogled za prihodnje leto.

- **»Teambuilding« za zaposlene**

»Teambuilding« je potekal 27. 6. 2024. Udeleženke in udeleženci so bili z izvedenim »teambuildingom« zadovoljni. Izrazila se je želja, da bi se načrtoval že v začetku naslednjega šolskega leta. Predlogi so, da bi potekal nekje v naravi – planine, veslanje, piknik.

- **Ustvarjanje občutka skupnosti skozi prostor**

Občutek povezanosti in skupnosti pa smo letos ustvarili tudi skozi prostor s pomočjo učitelja Gregorja Germa in učiteljice Petre Zlatič ter učencev in učenk, ki so pripomogli pri ustvarjanju. V media centru so se razobesili likovni izdelki, na katerih so zapisane besede, ki jih povežemo s terminom »odnosi«. Prav tako pa so se zraven dodale pozitivne afirmacije, ki učence in učenke opominjajo na to, da zaupajo vase in v svoje sposobnosti.

ZAKLJUČNE MISLI

Ocenjujemo, da smo si v letošnjem šolskem letu zastavili preobsežno število aktivnosti ter nekatere med njimi nismo zmogli izvesti (mesečna srečanja za razredničarke in razrednike, aktivna udeležba učenk in učencev vključenih v šolsko skupnost, dan odprtih vrat in sejem za starše in spletna tržnica za boljše učenje za učence in učenke). Na sestanku tima je bilo izpostavljeno, da bi bilo dobrodošlo, če se izvede načrtana aktivnosti tj. tržnica dobre prakse za strokovne delavke in delavce. Trenutno je še v izdelavi in bo izpeljana v začetku naslednjega šolskega leta.

Predlagamo, da se določene izmed njih izvedejo v naslednjem šolskem letu oziroma se še dodajo smiselne aktivnosti (dan talentov, multikulturni bazar, ipd.). Zdi se nam pomembno, da ohranimo izvedene aktivnosti, saj so se izkazale za dobro prakso. Prav tako se je na evalvacijskem sestanku aktiva pojavila ideja, da se poveže različne projekte med seboj, saj smo ugotovili, da večinoma zasledujemo podobne cilje. Potreben pa se nam zdi jasen akcijski načrt in vključevanje vseh zaposlenih. Ključno je, da se med sabo povezujemo, tudi medgeneracijsko in si delimo izkušnje ter znanje. S takšnim načinom dela bi še bolj prispevali k izboljšanju šolske klime, predvsem pa bi sledili skupni viziji za šolo, ki skrbi za dobrobit vseh, ki smo vključeni v šolsko skupnost.

LITERATURA:

Kranjc, T. (2019). Šolska kultura in klima – 1. del. *Vzgoja in izobraževanje*, letnik 50, številka 1, str. 5 – 11.

Šterman Ivančič, K. (2017). Šolska klima in medvrstniško nasilje v srednjih šolah. *Šolsko polje*, letnik 28, številka 5/6, str. 157-183.

7 Prioritete v šolskem letu 2024/25

Na podlagi evalvacije vzgojnega načrta 2021/22 in na podlagi prednostnih nalog, ki tudi sledijo viziji naše šole ter ostalih pobud, smo kot letošnje prioritete izbrali naslednje.

7.1 Soustvarjanje vključujoče šolske klime

Vodja prednostne naloge: Amanda Srpčič

NAMEN

Omogočiti dobre, predvsem pa podporne medsebojne odnose med šolskimi strokovnimi delavkami in delavci ter učenci in učenkami ter prispevati k oblikovanju šole kot vključujoče skupnosti, ki temelji na zaupanju, sodelovanju in spoštovanju.

GLOBALNI CILJI

1. Krepitev občutka povezanosti, vključenosti, sprejetosti in skupinske podpore med šolskimi strokovnimi delavci in delavkami ter učenci in učenkami.
2. Grajenje pozitivnih in spoštljivih medosebnih odnosov med učenci in učenkami ter šolskimi strokovnimi delavkami in delavci.
3. Omogočanje aktivne udeležbe in prostora namenjenega deljenju idej za soustvarjanje skupnosti s strani učencev in učenk, kot tudi s strani strokovnih delavcev in delavk.

OPERATIVNI CILJI

Od začetka do konca šolskega leta 2024/2025 si zadajamo sledeče cilje:

1. omogočiti mesečna intervizijska srečanja za strokovne delavce in delavke, kjer si bodo lahko nudili medsebojno podporo ob zaznanih težavah in v timu evalvirali svoje delo. Intervizijske skupine bosta vodili Sanja Vodopivec in Dženi Rostohar;
2. omogočiti vsaj pet srečanj za razredničarke in razrednike, kjer bomo sistematično načrtovali in iskali ideje za razredne ure ter raziskovali možne rešitve na zaznane razredne težave;
3. spodbuditi aktivno udeležbo učencev in učenk vključenih v šolsko skupnost, na kateri bomo razmišljali in iskali ideje za izboljšanje šolske klime ter si v tekočem šolskem letu izpeljati en projekt, ki bo naslavljal omenjeno tematiko;
4. organizirati povezovalne aktivnosti za učence in učenke (vrstniško učno pomoč, prostovoljstvo, sodelovanje v projektu Mednarodni dan strpnosti, medgeneracijsko povezovanje, šolski ples, večerni kino, pohodništvo od 6. do 9. razreda, razredne projekte ter razredne ure in dneve dejavnosti usmeriti v grajenje ugodne razredne klime in povezovanja);
5. organizirati vsaj dve povezovalni aktivnosti za strokovne delavke in delavce (v smislu „teambuildinga“);

6. ustvariti spletno tržnico dobre prakse, kjer si lahko strokovni delavci in delavke delijo material oz. gradiva, ki so jim v pomoč pri delu;
7. izpeljati delavnico na temo prehoda iz podružnične v matično šolo za učence in učenke, ki obiskujejo 4. razred na podružnični šoli.

8 Načela, po katerih bomo vzgojno delovali

8.1 Načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja

Navedeno načelo bomo izvajali s spodbujanjem strpnosti med učenci in s šolskimi pravili, ki bodo pripomogla k vzpostavljanju discipline ter spoštujejo otrokovo človeško dostojanstvo. Pri oblikovanju pravil sodelujejo učenci, starši in zaposleni. Glede na določila načela bo šola delovala v skladu spoštovanja učencev tudi v primerih vzpostavljanja discipline in kaznovanja.

8.2 Načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev

Šolska skupnost

Na podlagi določil načela omogočanja aktivnega sodelovanja učencev je v šoli organizirana Šolska skupnost. Preko predstavnikov razredov v Šolski skupnosti lahko učenci sodelujejo pri odločanju o življenju in delu na šoli.

Oddelčna skupnost

Vsi učenci so vključeni v oddelčne skupnosti. Na začetku leta oddelčne skupnosti sprejmejo pravila delovanja in skupnega življenja. Oddelčne skupnosti se dobijo na razredni uri z razrednikom. Te ure so namenjene predvsem prenašanju informacij med učenci in učiteljem ter šolo in tudi povezovanju znotraj oddelčne skupnosti.

Otroški parlament

Učenci preko svojih predstavnikov razpravljajo o zanje aktualnih temah na nivoju oddelka, šole, občine in države. Sklepe in predloge predstavijo javnosti, odgovornim osebam in institucijam.

Pomembno so učenci vključeni tudi v primeru, ko kršijo šolska pravila, saj v postopku izbire vzgojnega ukrepa sodelujejo in sami iščejo način, kako bodo škodo, ki so jo povzročili s kršenjem pravila, tudi najbolje popravili.

8.3 Načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja

Razredne ure v oddelkih od 4. do vključno 9. razreda so vsakih 14 dni. Del razrednih ur so tudi socialne igre in preventivne dejavnosti, ki razvijajo pozitivne medosebne odnose, gradijo medsebojno zaupanje. Učitelj te dejavnosti izvaja v sproščenem vzdušju in ima prostor in čas, da se druží in pogovori z učenci.

Z vzpostavljanjem mediacije kot načina reševanja sporov želimo izboljšati in razvijati klimo, v kateri so dobri odnosi pomembni.

Na šoli organiziramo tudi dneve dejavnosti, ki so namenjeni pridobivanju znanj in razvijanju veščin za skladen razvoj osebnosti in humano vključevanje v skupnost.

Šola razvija in spodbuja uporabo aktivnih metod učenja in poučevanja. Učitelji uporabljajo učne metode, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev. Prisluhnejo njihovim potrebam in jih skušajo upoštevati. Nivo zahtevnosti prilagajajo sposobnostim učencev. Spodbujajo uporabo aktivnejših metod učenja in poučevanja ter spodbujajo aktivno in ustvarjalno sodelovanje posameznikov. Za učence s posebnimi potrebami prilagajajo metode poučevanja, preverjanja in ocenjevanja.

8.4 Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in staršev

Šola se zaveda pomena in vpliva staršev in obratno, zato si prizadeva vzpostavljati tvorno sodelovanje s starši.

Starši lahko osebno ali pisno preko Sveta staršev in Sveta šole ter preko spleta podajajo predloge in osnutke pomembnih dokumentov, ki zadevajo življenje in organizacijo dela v šoli.

Učitelji imajo redne govorilne ure, dopoldan in popoldan po urniku. Učitelji imajo tudi telefonske številke staršev, ki so dosegljivi za redno informiranje o vedenju otrok. Na rednih roditeljskih sestankih šola obvešča starše o načinih izvedbe obveznega in razširjenega programa šole. Tako lahko tudi podajo svoja mnenja in sodelujejo pri odločanju. Organiziramo strokovna predavanja, namenjena boljšemu razumevanju in uresničevanju vzgojnih zmožnosti.

Šola redno obvešča o dogajanju na šoli in jih vabi na prireditve, srečanja in k drugim oblikam sodelovanja.

Posamezni oddelki in posamezni starši se lahko dogovorijo o posebnih oblikah sodelovanja v šoli v naravi, pri pouku ali kaj podobnega. Te dejavnosti se opredelijo v LDN šole ali v učiteljevem letnem delovnem načrtu za posamezni oddelek.

Šola občasno z iskanjem povratne informacije evalvira posamezne oblike sodelovanja s starši – po določenih roditeljskih sestankih, predavanjih za starše, da preveri njihovo zadovoljstvo in predloge za nadaljnje delo.

8.5 Načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil

Izhajanje iz temeljnih pravic in zavedanje pravic in odgovornosti vsakega člana je potrebno za strpno in učinkovito sobivanje.

Šola bo vzgajala učence v duhu medsebojnega spoštovanja pravic, kar posledično pomeni tudi spoštovanje drugih pravic in dolžnosti, ki iz tega izhajajo. Seveda pa se pri tem zavedamo, da se učenci razumevanja nekaterih konceptov šele učijo, zato bo spodbujala učenje le-teh in to učenje prilagajala starosti in sposobnostim razumevanja.

8.6 Načelo spodbujanja samonadzora in samodiscipline

Z nekaterimi strukturiranimi dejavnostmi šola spodbuja prevzemanje odgovornosti in razvija samostojnost pri učencih.

S posebnimi pristopi k reševanju problemov, kot sta svetovalni razgovor in mediacija, učitelji in učenci pomagajo kršiteljem videti problem in jih spodbujajo k iskanju ustrežnejših načinov reagiranja.

Tudi s pogostejšimi povratnimi sporočili, predvsem s pozitivnimi, ki se nanašajo na učenčevo vedenje in tudi osebnost, učitelji utrjujejo pozitivnejšo samopodobo. Prav tako dajejo učitelji učencem s povratnimi sporočili o neprimernem vedenju smernice o neprimernosti nekaterih in zaželenosti drugih vedenj.

8.7 Načela strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti

Šola je pri svojem delovanju avtonomna, vendar se zaveda pomembnosti sodelovanja z okoljem. Z namenom uresničevanja vzgojnega načrta se povezuje in sodeluje z okoljem. Prisluhne potrebam, stališčem in interesom okolja in jih poskuša z medsebojnim usklajevanjem vključiti v vzgojni načrt. Dejavnosti bomo predvideli v LDN šole.

Šola z namenom usklajenega delovanja na vzgojnem področju sodeluje s športnimi, kulturnimi in drugimi organizacijami v okolju.

Delavci šole se zavedajo pomena doslednosti pri oblikovanju varnega in predvidljivega psihosocialnega okolja.

8.8 Načelo osebnega zgleda

Pri proaktivnem delovanju ne smemo pozabiti, da smo posamezniki tisti, ki vplivamo na lastne misli, čustva in vedenje. Pomembno je, da se tega zavedamo in tako tudi ravnamo, kadar vzgajamo učence v samostojne, odgovorne osebe. Zavedati se moramo, da se učenci od nas učijo predvsem preko zgleda.

9 Vzgojne dejavnosti

9.1 Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti

Proaktivne vzgojne dejavnosti, ki so sestavina celovite kulture šole in se izražajo v vsakodnevni šolski praksi:

- skrb vsakega učitelja za kakovost pouka, kjer se v čim večji meri uporablja aktivne oblike dela,
- priprava, izvajanje, spremljanje in evalvacija individualiziranih programov za učence s posebnimi potrebami in za nadarjene učence. V ta proces vključujemo učenca, starše in vse učitelje, ki poučujejo učence,
- sistematično načrtovanje in izvajanje razrednih ur,
- oblikovanje razrednih pravil v začetku vsakega šolskega leta, pri čemer se izhaja iz potreb in pobud učencev,
- odzivnost in pravočasnost pri reševanju problemov, kar pomeni hitro in načrtno reševanje,
- aktivnosti za uspešno integracijo romskih učencev, učencev priseljencev in ostalih učencev, kar zahteva zmanjševanje predsodkov in razvijanje strpnosti pri učencih, starših in zaposlenih,
- aktivnosti za uspešno vključevanje učencev priseljencev,
- spoznavanje posebnosti drugih kultur in njihovega načina življenja ter razvijanje medkulturne vzgoje na nivoju šole,
- organiziranje aktivnega preživljanja časa učencev pred in po pouku in v času prostih ur (prostovoljno delo, varstvo učencev, interesne dejavnosti),
- razvijanje socialnih veščin (prostovoljno delo, medvrstniška pomoč v okviru oddelčnih skupnosti ali učnih skupin, aktivnosti znotraj razrednih ur pri pouku in pri interesnih dejavnostih) in medgeneracijskega sožitja (sodelovanje z vrtcem in domom starejših občanov),
- načrtno in sistematično izvajanje preventivnih dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti, nasilništva, spolnih zlorab in drugih odklonskih pojavov (razredne

ure, osebni pogovori, dnevi dejavnosti, CAP-delavnice, predavanja iz zdravstvene vzgoje ...),

- učenje in razvijanje zdravega življenjskega sloga za učence, starše in zaposlene (aktivnosti v okviru programa Zdrave šole, RAP, moj SLOfit),
- načrtno, sistematično in redno vključevanje staršev v življenje in delo šole, izvajanje tematskih srečanj s starši ali oddelčnih sestankov staršev in učiteljev,
- izvajanje dejavnosti, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost (skupne prireditve),
- izvajanje dejavnosti za prometno varnost učencev (prometno-varnostni načrt šole, sodelovanje s policistom, priprava za kolesarski izpit, Jumicar, tekmovanje učencev iz znanja in spretnosti Kaj veš o prometu),
- razvijanje odnosa do narave (Ekošola).

9.2 Pohvale učencem

Učenci so pohvaljeni tako, da o njihovih dosežkih obveščamo ostale učence po ozvočenju šole in na šolskih prireditvah.

Učencem izrekamo pohvale individualno, na nivoju oddelka in na nivoju šole.

Predlog za pohvalo lahko podajo: razrednik, mentor, učenci, šolska skupnost učencev ali drugi strokovni delavci šole. Pohvale se izrekajo ustno ali/in pisno, osebno ali javno – pred sošolci v razredu ali pred učenci cele šole.

Učenci, učitelji in mentorji naj razrednike obveščajo o udeležbi in dosežkih na tekmovanjih. Razrednik naj učence spodbudi k predstavljanju svojih dosežkov pred razredom. Tudi starši lahko o dosežkih svojega otroka obvestijo razrednika.

Dosežke učencev, ki so predstavljeni na informativni konferenci, nato v času razredne ure predstavimo tudi vsem učencem (po ozvočenju ali osebno).

Javno objavljamo samo najvišje rezultate (dobitnike priznanj, uvrščene naprej ...) ostali lahko za rezultat izvedo pri mentorju oz. učitelju.

Na šolskih prireditvah so učenci pohvaljeni za izjemne dosežke:

- na učnem področju:
 - **od tretjega do petega razreda:** ko so vse zaključene ocene odlične oz. dosegajo najvišje standarde znanja pri vseh predmetih,
 - **od šestega do devetega razreda:** ko je povprečna ocena zaključenih ocen, vključno z izbirnimi predmeti, 4,5 ali več,
 - za srebrna in zlata priznanja na državnem nivoju,
- na športnem področju:
 - doseženo 1., 2., 3. mesto posamezno ali ekipno na državnem nivoju,

- na umetniških področjih:
 - glasba, likovno ustvarjanje, dramska igra, ples, film,
- na tehničnem in računalniškem področju:
 - dosežki na državnem nivoju,
- za izjemno vedenje pri opravljanju različnih nalog in v odnosih z vrstniki in odraslimi,
- ter za izjemen napredek pri doseganju učnih rezultatov.

Posebne pohvale se izrekajo ob zaključku šolskega leta in zaključku šolanja.

9.3 Vrste vzgojnih ukrepov

Strokovni delavec ali drug delavec, ki je priča kršitvi ali je prvi obveščen o kršitvi, se pogovori z učencem in spodbudi učenca, da popravi nastalo materialno škodo oziroma odnos. Če strokovni delavec oceni, da pri tem potrebuje pomoč, jo poišče pri vodstvu šole ali v šolski svetovalni službi.

O hujših ali ponavljajočih se kršitvah obvesti razrednika oz. vodstvo šole.

Predlog za začetek postopka zaradi storjene kršitve lahko razredniku poda vsak delavec šole, starši ali učenec, če gre za neupoštevanje opozorila oz. za hudo kršitev šolskih pravil.

Razrednik mora biti s strani delavca šole čim prej obveščen o kršitvi učenca in z vednostjo ter v sodelovanju z razrednikom izpelje nadaljnji postopek obravnave kršitve ter sodelovanje s starši učenca.

Razrednik razišče okoliščine domnevne kršitve, zbere dodatne informacije od morebitnih očitvidcev in se pogovori z učencem, ki pojasni vse o domnevni kršitvi.

Če je na podlagi okoliščin mogoče sklepati, da bo za obravnavo kršitve potrebno sodelovanje s starši, jih razrednik o kršitvi takoj obvesti in jih pozove, da prisostvujejo pogovoru z učencem.

Če starši ne morejo sodelovati pri razgovoru, lahko učenec ali starši med strokovnimi delavci šole izberejo zagovornika otroka, s katerim se dogovorijo o razgovoru v šoli. Tudi starši lahko predlagajo pogovor o kršitvi in ukrepanju s strokovnim delavcem šole.

Če je pri kršitvi udeleženih več učencev, so pri skupnem pogovoru s kršitelji prisotni starši le, če je mogoče zagotoviti prisotnost staršev oz. zagovornikov vseh učencev oziroma strokovnih delavcev.

Razrednik mora pred izbiro vzgojnega ukrepa zanesljivo ugotoviti, da je kršitev mogoče pripisati določenemu učencu ali skupini učencev.

Pri izbiri določenega vzgojnega ukrepa mora razrednik upoštevati:

- predvidene pedagoške posledice ukrepanja,
- zmožnost presoje posledic lastnih dejanj glede na učenčevo starost,
- nagibe oziroma motive za dejanje,
- okolje, v katerem učenec živi,
- škodljivost dejanja,
- ponavljanje kršitve in ostale okoliščine.

Ukrep naj se nanaša:

- na reševanje konflikta (mediacija, svetovalni razgovor),
- na dogovor o nadaljnjem delu,
- na poravnavo škode (družbenokoristno delo, medsebojna pomoč, materialno oz. denarno nadomestilo),
- na obravnavo pri svetovalni službi.

Kadar obravnava na podlagi Vzgojnega načrta in Šolskih pravil ni bila učinkovita, se je strokovni delavec – razrednik dolžan o nadaljnjem ukrepanju posvetovati z vodstvom šole in šolsko svetovalno službo. Skupaj lahko sprejmejo odločitev o ukrepanju v skladu z določili Zakona o osnovni šoli (54. in 60.člen).

9.4 Protokol ob zaznavi med vrstniškega nasilja

Ob kršitvah v primeru nasilja se ravnamo po Protokolu ob zaznavi in za obravnavo medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

Takojšnja intervencija

a) Naloge strokovnega delavca, ki je zaznal nasilje

Strokovni delavec ali drug delavec VIZ, ki je zaznal nasilje ali je bil o njem obveščen:

1. Takoj poskrbi za varnost in zdravje otrok tako, da:
 - izvede vse potrebne ukrepe za zaščito otroka žrtve;
 - če je potrebno, pokliče nujno zdravniško pomoč in o poškodbi obvesti starše otroka;
 - se pogovori z otrokom, ki je bil žrtev nasilja, in mu nudi čustveno oporo.
2. Isti oz. najpozneje naslednji delovni dan po zaznavi nasilja:
 - o dogodku obvesti razrednika vseh vpletenih otrok, šolsko svetovalno službo, ravnatelja in starše;
 - naredi zapis dogodka in ga izroči šolski svetovalni službi in razredniku.

b) Naloge šolske svetovalne službe

Šolska svetovalna služba isti oz. najpozneje naslednji delovni dan po zaznavi nasilja:

- po potrebi oblikuje načrt za preprečitev nadaljevanja nasilja;
- ločeno se pogovori z otrokom žrtvijo in povzročiteljem nasilja ter po potrebi z opazovalci dogodka in izdela zapis pogovora z namenom razjasnitve situacije ter s tem seznaniti razrednika.

c) Naloge vodstva VIZ

V odsotnosti šolske svetovalne službe ali če šolska svetovalna služba oceni, da je to potrebno, ločene pogovore iz prejšnjega odstavka opravi ravnatelj ali pomočnik ravnatelja.

Procesna intervencija

a) Naloge šolske svetovalne službe

Šolska svetovalna služba na podlagi pridobljenih informacij prične s svetovalnim delom z otrokom žrtvijo in s povzročiteljem nasilja. Na pogovor povabi tudi starše. Šolska svetovalna služba najpozneje v treh delovnih dneh po zaznavi nasilja skliče tim.

Člani tima so: svetovalni delavec, razrednik otroka žrtve ter razrednik povzročitelja nasilja, ravnatelj in po potrebi drugi strokovni delavci VIZ. Tim vodi svetovalni delavec, ki dejavnosti tima tudi ustrezno dokumentira.

Naloge tima iz prejšnjega odstavka so:

- izdela načrt pomoči za žrtev nasilja;
- v skladu s predpisi načrtuje vzgojno ukrepanje za povzročitelja;
- načrtuje delo s starši;
- načrtuje delo z oddelkom, v katerega so vključeni žrtev, povzročitelj nasilja in opazovalci;
- sodeluje z zunanjimi institucijami;
- določi izvajalce nalog;
- s primerom nasilja seznaniti druge strokovne delavce VIZ.

Zapis zaznave nasilja

Mora vsebovati naslednje informacije:

- kaj se je zgodilo,
- kje se je zgodilo,
- kdaj se je zgodilo,
- kdo je bil vpleten v nasilje,
- ravnanje strokovnega delavca oziroma zaposlenega, ki je zaznal nasilje.

Podpisani zapis izroči šolski svetovalni službi. Zapis je lahko narejen kot zaznamek oziroma se zanj lahko smiselno uporablja obrazec Zapisa o nasilju nad otrokom v družini, ki je priloga Pravilnika o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode (objavljen v Uradnem listu RS, št. 104/2009).

Odgovornost za ukrepanje

Za ravnanje zaposlenih v VIZ pri zaznavanju in obravnavanju je v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja, odgovoren ravnatelj.

10 Svetovanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov in sporov

10.1 Svetovanje

Svetovanje je proaktivno in preventivno, kadar šola učence usposablja za doseganje spodaj navedenih ciljev. Svetovanje se izvaja tudi pri reševanju problemov, ki so posledice nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil. Pri tem je pomembno ustvarjanje kulture, v kateri se konflikti uporabljajo za krepitev prakse sporazumevanja in iskanja kompromisov, kulture medsebojnega poslušanja in sporazumevanja.

Učenci lahko poiščejo pomoč pri odrasli osebi na šoli, kateri najlažje zaupajo. Ta oseba se po potrebi posvetuje z ostalimi strokovnimi delavci na šoli oz. se poveže s starši učenca. V primeru nasilja ravna v skladu z zakonodajo.

Svetovanje učencem izvajajo:

- učitelji in mentorji dejavnosti, kadar se problem nanaša na njihov predmet ali dejavnost,
- razrednik, ko je problem bolj celostne narave in zahteva vključevanje staršev, drugih učiteljev, svetovalne službe ali vodstva šole,
- šolska svetovalna delavka, ko problem zahteva poglobljeno obravnavo,
- ravnateljica ali pomočnika ravnateljice, ko gre za kršenje postavljenih in/ali dogovorjenih pravil.

Svetovanje se lahko izvaja v okviru ur oddelčnih skupnosti, pogovorov z učenci v času govorilnih ur za starše in učence, ob sprotne reševanju problemov in drugih priložnostih. Posebne oblike svetovanja in sporazumnega reševanja medsebojnih problemov in sporov so osebni svetovalni pogovori ter mediacija in restitucija.

Cilji svetovanja so, da se učenec uči:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,

- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojeti o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge, sprejemanja različnosti,
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija,
- razvijati realno in pozitivno samopodobo ali samospoštovanje.

Oblike pomoči učencu so lahko še:

- organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju,
- načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- vključevanje v določene dejavnosti,
- uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- dogovori z učencem o občasnih individualnih programih,
- zagotavljanje varnosti ...

10.2 Restitucija in mediacija

Restitucija je metoda poravnave povzročene škode. Pri tem ne gre v prvi vrsti za materialno škodo, čeprav tudi ta ni izvzeta, pač pa v večji meri za škodo, ki jo učenci povzročijo na etičnem, socialnem in psihološkem področju.

Pri restituciji naj bo poravnava smiselno povezana s povzročeno škodo (etično, socialno, psihološko ali materialno). Kadar učenec ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena. To ponuja veliko več možnosti izbire. Na primer, če je učenec poškodoval šolsko lastnino, ga lahko povprašamo, kaj bi bil pripravljen storiti za boljšo materialno urejenost šole. Če se je škoda zgodila na področju medsebojnih odnosov, lahko premisli, kako bi prispeval k boljšim medsebojnim odnosom v skupnosti.

Kakovostna restitucija in mediacija sta priložnost za učenje in za spreminjanje samopodobe učencev. Učenec, ki je povzročil materialno škodo, ne ostaja več le učenec, ki je povzročil materialno škodo in zaradi tega utrpel določene posledice, ampak postaja učenec, ki je prispeval k urejenosti šole in je na to ponosen. Zaveda se, da prispevek k urejenosti šole o njem pove nekaj drugega kot povzročena škoda. Učenec, vpleten v spor, ne ostaja le v sporu, pač pa razvija svoje sposobnosti in spretnosti reševanja konfliktov. Če pri izvajanju mediacije in restitucije manjkajo svoboda izbire, prevzemanje

odgovornosti, učenje o sebi ter spreminjanje samopodobe učenca, je to le izvajanje posledic kršitev pravic drugih ali sprejetih pravil. Tudi to je oblika učenja in vzgojnega dela, a ne mediacija in ne restitucija.

Mediacija in restitucija sta načina reševanja sporov in problemov. Strokovni delavec bo v primeru, da učenec zavrača možnosti, ki jih ponujata mediacija in restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in pravili šolskega reda. V nekaterih izjemnih primerih je glede na okoliščine kljub sočasno izvedeni mediaciji ali restituciji učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

Temeljna načela mediacije in restitucije so:

- za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna ponujena možnost. Lahko se odloči ali pa ne, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način,
- mediacija in restitucija sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravilo napak,
- spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje,
- zahtevata odločitev in napor učenca,
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem,
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Če je učencem dovoljeno narediti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljene spreminjati vedenje, da bodo izgrajevali pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali strpnost.

10.3 Mediacija – postopek izvajanja na šoli

Mediacijo na šoli izvajajo usposobljeni strokovni delavci.

Mediacijo lahko predlaga učenec sam ali strokovni delavec. To se sporoči razredniku ali pa kateremu od strokovnih delavcev, ki so usposobljeni za izvajanje mediacije. S strokovnim delavcem se dogovorita o času mediacije. Mediator lahko predlaga tudi komediatorja. Mediacije se lahko izpeljejo pred, med ali po pouku, večinoma v knjižnici, lahko tudi v kabinetu.

Učenci – medianti in/ali mediatorja sporočita učitelju in razredniku izostanek od pouka.

O izvedeni mediaciji ostane podpisan dogovor, ki se hrani pri svetovalni delavki. Vse kar se na mediaciji pogovarjajo in dogovarjajo, je zaupne narave.

Mediacijo se lahko izvaja v primerih konfliktov med učiteljem in starši, med učitelji ali med učitelji in učenci. Tovrstno mediacijo izvaja usposobljena šolska mediatorka Dženi Rostohar.

11 Kako bomo spremljali izvajanje vzgojnega načrta

Seznanitev z vzgojnim načrtom – na konferenci ob sprejemu, prej pa bo javno dostopen izvod v zbornici in na internetu. Učitelji, učenci in starši lahko podajajo pripombe.

Izvajanje vzgojnega načrta bomo spremljali skozi poročila strokovnih delavcev in aktivov ter timov.

Vodstvo in svetovalna služba ter tim za vzgojni načrt bodo pregledali in evalvirali izvajanje načrta.

Ravnateljica najmanj enkrat letno poroča Svetu staršev in Svetu šole o uresničevanju vzgojnega načrta.

Posebej se bo evalviralo izvajanje aktivnosti, ki bodo načrtovane kot prioritete.

12 Sprejem vzgojnega načrta

Osnutek vzgojnega načrta je na podlagi aktivnosti, ki so potekale z učenci, s starši in z zaposlenimi, pripravil strokovni tim za pripravo vzgojnega načrta.

Učenci lahko predlagajo aktivnosti in spremembe preko svojih predstavnikov v Šolski skupnosti učencev.

Strokovni tim sestavljajo:

Darja Pleterski - vodja tima, Bojana Abram, Zoran Zlatič, Jožica Repše, Ana Antolič Miler, Nataša Brodnik Kržan, Marjeta Košir, Maja Menič Stopar, Eva Kink Žerjav, Jasmina Slivšek, Mateja Lisec, Manja Voglar, Polona Žerjav Horvat, Tatjana Longo, Amanda Srpčič, Nastja Jalovec, Dženi Rostohar.

Predstavniki staršev v timu so:

- Vesna Žučko,
- Barbara Lackovič.

Njim lahko starši sporočijo morebitne predloge za spremembo vzgojnega načrta. Osnutek vzgojnega načrta je bil predstavljen v kolektivu, na spletni strani šole in na Svetu zavoda.

Potrjen in sprejet je bil na seji Sveta zavoda dne _____.

Žig šole

Leskovec pri Krškem, september 2024

Ravnateljica:
Jožica Repše